

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού

ΠΟΡΙΣΜΑ

[N. 3094/03 Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις, άρθρο 4 § 6]

Θέμα:

Παιδιά Μεταναστών και Δημοτολόγια

Πιστοποίηση αστικής και δημοτικής κατάστασης ανηλίκων αλλοδαπών

Βοηθοί Συνήγοροι του Πολίτη:
Εδικοί Επιστήμονες:

Γιώργος Μόσχος, Ανδρέας Τάκης
Μίλτος Παύλου, Μιχάλης Τσαπόγας

ΙΟΥΛΙΟΣ 2007

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο της ειδικής αρμοδιότητάς του για προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, έχει χειρισθεί σειρά αναφορών με αντικείμενο ειδικότερα προβλήματα τέκνων μεταναστών τα οποία έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα. Η ιδιαιτερότητα των παιδιών αυτών έγκειται στο γεγονός ότι η γέννησή τους μακριά από τη χώρα της ιθαγένειάς τους, καθώς και η μακρά απουσία των γονέων τους από εκείνη τη χώρα, καθιστούν συχνά δυσχερή τη δημοτολογική τους τακτοποίηση και συνακόλουθα τα αποστερούν από στοιχειώδη μέσα απόδειξης της ταυτότητάς τους απέναντι στις ελληνικές αρχές.

1. Το πρόβλημα

Στην πράξη, τα περισσότερα προβλήματα αυτής της κατηγορίας προξενεί ο μακρός εθισμός της ελληνικής διοίκησης στην ανάγκη προσκόμισης «πιστοποιητικού γέννησης», δηλαδή πιστοποιητικού δημοτολογικής εγγραφής, για μια σειρά διοικητικών διαδικασιών ιδιαίτερα στα πεδία της εκπαίδευσης, της ασφάλισης και της κοινωνικής προστασίας: χωρίς να αμφισβητούν ευθέως το δικαίωμα των ανηλίκων αλλοδαπών για πρόσβαση στις διαδικασίες αυτές, οι αρμόδιες υπηρεσίες συχνότατα αναγκάζονται να προσκολληθούν στο γράμμα απηρχαιωμένων σχετικών διατάξεων και εμμένουν στην προσκόμιση πιστοποιητικού, το οποίο ένας αλλοδαπός είναι **εξ ορισμού αδύνατο να εκδώσει σε ελληνικό δήμο και υποχρεούται να προσκομίσει από τη χώρα της ιθαγένειάς του**. Η απαίτηση της ασφάλειας των συναλλαγών και της δημόσιας τάξης για αδιαμφισβήτητη απόδειξη της ταυτότητας κάθε αλλοδαπού βάσει εγγράφων του κράτους της ιθαγένειάς του είναι εύλογη. Η ανελαστική σύνδεση αυτής της απόδειξης με τη δημοτολογική τακτοποίηση θα μπορούσε, πράγματι, να θεωρηθεί εύλογη προκειμένου περί αλλοδαπών που μετανάστευσαν στην Ελλάδα μετά ή ακόμη και πριν από την ενηλικίωσή τους. Αντίθετα, παρίσταται ανεπιεικής προκειμένου περί παιδιών γεννημένων εδώ, καθόσον στην περίπτωση τους οι δεσμοί με τις χώρες της ιθαγένειάς τους είναι κατά τεκμήριο χαλαρότεροι, οπότε η δημοτολογική τακτοποίησή τους στις πατρίδες τους είναι εξαιρετικά δύσκολο να ολοκληρωθεί.

Μέχρι στιγμής ο Συνήγορος του Πολίτη αντιμετώπισε περιπτώσιολογικά τα προβλήματα αυτά και επικέντρωσε τη μέριμνά του, συχνά με επιτυχία, στην προσπάθεια να πείσει τις εκάστοτε αρμόδιες αρχές για την υποχρέωσή τους να επιδεικνύουν ελαστικότητα στην ερμηνεία των αντίστοιχων διατάξεων και να δέχονται εναλλακτικούς τρόπους απόδειξης της ταυτότητας ανηλίκων αλλοδαπών, όπως λόγου χάριν η **ληξιαρχική πράξη γέννησης** (για όσους έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα) ή το **διαβατήριο** (για τους πολίτες κρατών τα οποία εκδίδουν διαβατήριο ακόμη και χωρίς δημοτολογική εγγραφή, όπως άλλωστε έπραττε και η ίδια η Ελλάδα προ του ν. 3103/2003). Σε ειδικές περιπτώσεις, ακόμη και ο νομοθέτης έχει αναγνωρίσει το πρόβλημα της ανυπαίτιας αδυναμίας έκδοσης ή προσκόμισης ενός κατά κανόνα αναγκαίου δικαιολογητικού, και έχει επέμβει περιπτώσιολογικά δεχόμενος εναλλακτικά μέσα απόδειξης, όπως λ.χ. με άρθρο 18 παρ. 10 ν. 3536/2007 προκειμένου περί προώθησης διαδικασιών νομιμοποίησης **προσώπων που στερούνται διαβατηρίου**.

Θεωρώντας ότι τα παραπάνω ειδικότερα προβλήματα υποκρύπτουν γενικότερο ζήτημα διάκρισης, το «Πανελλαδικό Δίκτυο Μεταναστριών» και η «Ένωση Αφρικανών Γυναίκων» υπέβαλαν αναφορά στο Συνήγορο του Πολίτη, διαμαρτυρούμενες για **αυτή καθ' εαυτή την αδυναμία χορήγησης «πιστοποιητικού γέννησης» σε παιδιά μεταναστών γεννημένα στην Ελλάδα**. Σύμφωνα με την αναφορά, ο εφοδιασμός των παιδιών αυτών μόνο με ληξιαρχική πράξη γέννησης δημιουργεί δυσκολίες στην εγγραφή των παιδιών σε παιδικούς σταθμούς και σχολεία, καθώς και σε μια σειρά διοικητικών διαδικασιών στις οποίες εμπλέκονται έως και την ενηλικίωσή τους, ακριβώς επειδή η διοίκηση, καθοδηγούμενη άλλωστε από τις αντίστοιχες διατάξεις, αξιώνει **δημοτολογικό πιστοποιητικό από το κράτος της ιθαγένειας του παιδιού**. Η ικανοποίηση της αξίωσης αυτής προϋποθέτει όμως χρονοβόρες και δαπανηρές διαδικασίες, καθ' όσον οι γονείς πρέπει να επιμεληθούν τη μετάφραση της ελληνικής ληξιαρχικής πράξης γέννησης στη γλώσσα της χώρας τους, την εγγραφή του παιδιού στο δημοτολόγιο της χώρας τους και την αποστολή σχετικού πιστοποιητικού πίσω στην Ελλάδα. Οι διαδικασίες αυτές, μάλιστα, καθίστανται απολύτως ανέφικτες αν οι γονείς **αδυνατούν να ταξιδέψουν** στη χώρα της ιθαγένειάς τους επειδή είναι εφοδιασμένοι μόνο με «βεβαίωση κατάθεσης δικαιολογητικών» αντί κανονικής άδειας διαμονής (φαινόμενο ενδημικό, του οποίου την ευθύνη φέρει κατά βάση η ελληνική διοίκηση), αν δεν διαθέτουν εκεί συγγενείς δυναμένους να τους εκπροσωπήσουν, αν το δίκαιο του κράτους εκείνου δεν επιτρέπει τη δημοτολογική τακτοποίηση (λ.χ. τέκνα εκτός γάμου), αν δεν διαθέτει εδώ προξενική εκπροσώπηση ή βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση και ούτω καθ' εξής. Συναθροίζοντας τα ενδημικά αυτά προβλήματα και τις συνολικές επιπτώσεις της έλλειψης πιστοποιητικών στην καθημερινή ζωή των παιδιών και των γονέων τους, οι αναφερόμενες ενώσεις προβάλλουν ως μόνη αποτελεσματική διέξοδο την αξίωση εγγραφής στα ελληνικά δημοτολόγια.

2. Νομικά και πραγματολογικά δεδομένα

Εξετάζοντας το ζήτημα υπό το πρίσμα της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων και εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι **κατ' αρχήν δεν συνιστά διάκριση με την έννοια του ν. 3304/2005** η μη χορήγηση «πιστοποιητικού γέννησης» σε αλλοδαπούς ανηλικούς που γεννήθηκαν και κατοικούν στην Ελλάδα, ούτε η αδυναμία αναγνώρισης όλων γενικά των αλλοδαπών (ακόμη και όσων έχουν γεννηθεί εδώ) ως «μόνιμων κατοίκων».

Ειδικότερα, η διαφορετική αυτή μεταχείριση προβλέπεται από την εσωτερική νομοθεσία, σύμφωνα με την οποία στα δημοτολόγια εγγράφονται μόνον έλληνες πολίτες, και στηρίζεται στο κριτήριο της ιθαγένειας, οπότε εμπίπτει στην εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων βάσει του άρθρου 4 § 2 ν. 3304/2005. Δεν πρόκειται, άλλωστε, για νομοθετημένους περιορισμούς της πρόσβασης σε εκπαιδευτικές, ασφαλιστικές, προνοιακές ή άλλες υπηρεσίες και αγαθά, παρά μόνο για προβλήματα και προσκόμματα που καθιστούν εν τοις πράγμασι δυσχερή, έως και ανέφικτη, αυτή την πρόσβαση.

Ωστόσο, αν και τυπικά θεμιτή, η διαφοροποίηση στα πεδία αυτά προξενεί σειρά προβλημάτων στην ομαλή διαβίωση των αλλοδαπών κατοίκων της χώρας, ενηλίκων και ανηλίκων. Πράγματι, η εξέταση της ειδικής ελληνικής νομοθεσίας και διοικητικής πραγματικότητας επιβεβαιώνει πλήρως τους πραγματικούς ισχυρισμούς των αναφερομένων ενώσεων. Τα παιδιά που γεννιούνται στην Ελλάδα εγγράφονται μεν στο ληξιαρχείο, πλην όμως η ληξιαρχική πράξη γέννησης δεν είναι δυνατό να υποκαταστήσει το λεγόμενο «πιστοποιητικό γέννησης» όπου αυτό απαιτείται, διότι **η νομική της φύση και το περιεχόμενό της είναι τελείως διαφορετικά**. Η ληξιαρχική πράξη πιστοποιεί μόνον αυτό καθ' εαυτό το γεγονός της βιολογικής ύπαρξης, πέραν του οποίου δεν διαθέτει αποδεικτική ισχύ για κανένα άλλο από τα στοιχεία που συμπεριλαμβάνει, αφού ακόμη και οι σχέσεις νομικής συγγένειας του παιδιού (αποφασιστικής σημασίας σε περιπτώσεις κληρονομίας ή αμφισβήτησης της επιμέλειας) αποδεικνύονται είτε με τη δημοτολογική εγγραφή, είτε με ξεχωριστή βεβαίωση εκδιδόμενη από το δήμο όπου ο ενδιαφερόμενος είναι καταχωρισμένος ως δημότης.

Επιστρέφοντας στο κύριο πεδίο όπου αναφύονται τα προβλήματα των ανηλίκων αλλοδαπών, παρατηρείται ότι η μέριμνα του νομοθέτη για πρόβλεψη εναλλακτικών μέσων απόδειξης ταυτότητας υπήρξε μόνο περιπτωσιολογική και συγκυριακή: έτσι, λόγου χάριν, ρυθμίσθηκε μεν η δυνατότητα **εγγραφής σε σχολεία «με ελλιπή δικαιολογητικά»** (άρθρο 40 ν. 2910/2001), δηλαδή χωρίς το κατά κανόνα απαιτούμενο «πιστοποιητικό γέννησης», πλην όμως η ρύθμιση αυτή αφ' ενός είναι ανεπαρκής καθόσον καταλείπει στον εκάστοτε εφαρμοστή της την ευχέρεια επιλογής των αποδεκτών δικαιολογητικών, αφ' ετέρου θα μπορούσε να λειτουργήσει δυσμενώς ως ερμηνευτικό επιχείρημα «*εξ αντιδιαστολής*» για σειρά άλλων βιοτικών ή διοικητικών πεδίων στα οποία ο νομοθέτης παρέλειψε να προβλέψει αντίστοιχη δυνατότητα αποδοχής «*ελλιπών δικαιολογητικών*».

Επί πλέον, κατά την τρέχουσα διοικητική πρακτική, στη δημοτολογική εγγραφή στηρίζεται και η αρμοδιότητα πιστοποίησης της μόνιμης κατοικίας, αρμοδιότητα η οποία, προκειμένου περί αλλοδαπών, ευρίσκεται ακόμη σε νομικό κενό. Το κενό αυτό, άλλωστε, έχουν ήδη διαπιστώσει οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών με αφορμή την ανάγκη αναγνώρισης της μόνιμης κατοικίας ή της **δημοτικότητας ευρωπαίων πολιτών** στο πλαίσιο διαδικασιών διορισμού, ανατρέχοντας άλλοτε μεν στον ειδικό εκλογικό κατάλογο ευρωπαίων πολιτών (άρθρο 27 Κώδικα Δήμων) ως «*οιονεί δημοτολόγιο*», άλλοτε δε σε ελεύθερη απόδειξη πραγματικής κατοικίας κατά τον Αστικό Κώδικα (γνωμοδότηση 50/2007 ΝΣΚ), ενώ όλα τα συναφή ζητήματα θα μπορούσαν να διευθετηθούν κατά τρόπο πολύ ασφαλέστερο αν τυχόν προβλεπόταν τυποποιημένη διαδικασία πιστοποίησης νομικού δεσμού του αλλοδαπού (ευρωπαίου ή μη) με κάποιον ελληνικό δήμο ως θεσμική συλλογικότητα.

Εκτός από το ζήτημα αυτό, το οποίο άλλωστε έχει απασχολήσει και το ΑΣΕΠ (απόφαση 6/9.5.2007), ο Συνήγορος του Πολίτη έχει χειριστεί πολυάριθμες ανάλογες υποθέσεις ενηλίκων ευρωπαίων πολιτών, στις οποίες το προβληματικό στοιχείο ήταν ακριβώς αυτή η απουσία πρόβλεψης για ένταξή τους στα δημοτολόγια και κατά συνέπεια για την απόλαυση δικαιωμάτων που συνδέονται με τη μόνιμη κατοικία σε έναν ελληνικό δήμο ή την ύπαρξη αντίστοιχου **νομικού δεσμού** με

αυτόν, όπως λόγου χάριν η δυνατότητα απόκτησης οικογενειακού τάφου σε δημοτικό κοιμητήριο.

Αν για τους ευρωπαίους πολίτες τα προβλήματα αυτά μπορούν, εν τέλει, να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά με επίκληση του υπέρτερης ισχύος κοινοτικού δικαίου, πολίτες τρίτων χωρών μόνιμα και νόμιμα εγκατεστημένοι στην Ελλάδα επαφίενται στην καλή θέληση της ελληνικής διοίκησης. Έτσι, λόγου χάριν, αλλοδαποί γονείς τέκνων γεννημένων στην Ελλάδα αντιμετώπιζαν, μέχρι προ τινος, οξύτατο πρόβλημα στη νομιμοποίηση της διαμονής αυτών με τη διαδικασία της οικογενειακής συνένωσης, καθώς γι' αυτήν ήταν απαραίτητη η **απόδειξη του συγγενικού δεσμού** με «πιστοποιητικό γέννησης», δηλαδή στην πράξη προαπαιτείτο η δημοτολογική τακτοποίηση των παιδιών στη χώρα της ιθαγενείας τους.

3. Δημοτολόγιο και ιθαγένεια

Βέβαια, κατά τις ισχύουσες διατάξεις περί δημοτολογίων, το αίτημα περί εγγραφής των γεννημένων στη χώρα αλλοδαπών στα **υφιστάμενα** ελληνικά δημοτολόγια όχι μόνο δεν είναι δυνατό να ικανοποιηθεί, αλλά επί πλέον θα προϋπέθετε, εκ πρώτης όψεως, ριζική ρήξη με έναν από τους παλαιότερους και θεμελιωδέστερους πυλώνες του ελληνικού δικαίου ιθαγένειας και των αντιλήψεων με τις οποίες το δίκαιο αυτό έχει διαποτίσει την ελληνική διοίκηση.

Πρόκειται για την αρχή ότι **δημότες είναι μόνον οι έλληνες και έλληνες είναι μόνον οι δημότες**. Ιστορικά, η αρχή αυτή ανατρέχει σε **εποχές στις οποίες το φαινόμενο της εισροής και κοινωνικής ένταξης μεταναστών ήταν τόσο περιορισμένο και εξαιρετικό**, ώστε οι ελάχιστοι παρεπιδημούντες αλλοδαποί αρκούσαν στην ανοχή της φυσικής τους παρουσίας από το κράτος υποδοχής και διατηρούσαν εντονότατους τους νομικούς τους δεσμούς με το κράτος προέλευσης, ενώ η μόνη προοπτική ενσωμάτωσής τους σε άλλη πολιτική κοινότητα ήταν η πολιτογράφηση.

Η αξιωματική αυτή αρχή αποτυπώνεται στο άρθρο 27 του Κώδικα Ιθαγένειας, στο άρθρο 14 του Κώδικα Δήμων και στο άρθρο 1 ν. 2623/98 (ταύτιση εκλογικών καταλόγων με τα δημοτολόγια), θεωρείται δε ακόμη και σήμερα τόσο αυτονόητη, ώστε εκ πρώτης όψεως το αίτημα των ενώσεων μεταναστών δίνει την εντύπωση ότι υποκρύπτει σκοπό κτήσης ιθαγένειας και εισαγωγής «δικαίου του εδάφους» υπέρ των παιδιών που γεννιούνται στην Ελλάδα. Ωστόσο, προσεκτικότερη εξέταση του αιτήματος καθιστά ευκρινή την απόστασή του από κάθε υπόνοια συνολικής αμφισβήτησης των θεμελιωδών αρχών του ελληνικού δικαίου ιθαγένειας: **η ίδρυση και πιστοποίηση νομικού δεσμού αλλοδαπών με ελληνικούς δήμους αποτελεί αυτοτελές ζητούμενο και δεν συναρτάται αναγκαστικά με το θέμα της ιθαγένειας**. Σε κάθε περίπτωση ο Συνήγορος του Πολίτη, χωρίς να τοποθετεί στο απυρόβλητο τις βασικές επιλογές του ελληνικού δικαίου ιθαγένειας, αντιλαμβάνεται ότι η συζήτηση γι' αυτές υπερβαίνει την αρμοδιότητά του επί του αντικειμένου της παρούσας αναφοράς.

4. Συγκριτικά στοιχεία

Εξετάζοντας το ζήτημα, ο Συνήγορος του Πολίτη αξιοποίησε το «*δίκτυο*» του Ευρωπαϊού Μεσολαβητή και υπέβαλε ειδικά ερωτήματα προς ομόλογους θεσμούς, αποσκοπώντας στη συλλογή εμπειριών από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες σχετικά με το ζήτημα της εγγραφής αλλοδαπών μόνιμων κατοίκων στα δημοτολόγια.

Η έρευνα αυτή κατέδειξε την ύπαρξη, στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, **είτε ενός ειδικού δημοτικού μητρώου αλλοδαπών κατοίκων** στο οποίο κατά κανόνα εγγράφονται όλοι οι νόμιμα διαμένοντες αλλοδαποί ή τουλάχιστον οι «*επί μακρόν διαμένοντες*», **είτε ενός δημοτολογίου πλήρως ανεξάρτητου από την ιθαγένεια** και συνεπώς ενιαίου για ημεδαπούς και αλλοδαπούς. Βάσει του μητρώου αυτού, ανεξάρτητα από την ονομασία του, η έκδοση βεβαίωσης αντίστοιχης του ελληνικού «*πιστοποιητικού γέννησης*» είναι δυνατή όχι μόνο για τα αλλοδαπά παιδιά που έχουν γεννηθεί στη χώρα, αλλά συχνά για κάθε νόμιμα διαμένοντα αλλοδαπό. Ειδικά σε σχέση με τις υπηρεσίες και παροχές κοινωνικής προστασίας, σε πολλές χώρες αρκεί ακόμη και η απλή βεβαίωση γέννησης από το οικείο μαιευτήριο. Παρενθετικά, βέβαια, αξίζει να σημειωθεί ότι για τα παιδιά που γεννιούνται στο έδαφος αρκετών ευρωπαϊκών χωρών δεν τίθεται καν θέμα εγγραφής τους στο ανωτέρω ειδικό δημοτικό μητρώο αλλοδαπών, αφού αυτά είτε αποκτούν αυτοδικαίως ιθαγένεια βάσει του «*δικαίου του εδάφους*», είτε αποκτούν δυνατότητα επιλογής με την ενηλικίωσή τους.

Με την επιφύλαξη εκτενέστερης καταγραφής των συγκριτικών αυτών ευρημάτων, αξίζει να σημειωθούν εδώ ενδεικτικά ορισμένες «*βέλτιστες πρακτικές*» τόσο στη βόρεια και νότια Ευρώπη, όσο και στις νέες χώρες της Ένωσης: Στην **Ισπανία**, οι αλλοδαποί καταγράφονται στα δημοτολόγια του δήμου διαμονής τους, ασχέτως του καθεστώτος διαμονής. Με άλλα λόγια, η εγγραφή αυτή αφορά το πραγματικό γεγονός της διαμονής και όχι το αν διαθέτουν ή όχι νόμιμη άδεια διαμονής. Σε κάθε περίπτωση, όλοι όσοι γεννήθηκαν στη χώρα μπορούν να λάβουν πιστοποιητικό γέννησης, το οποίο όμως εκδίδεται από το «*Εθνικό Αστικό Μητρώο*». Στη **Φινλανδία**, τα παιδιά νόμιμα διαμενόντων αλλοδαπών γονέων εγγράφονται με τη γέννησή τους στο αντίστοιχο Εθνικό Μητρώο όμοια με τα γηγενή παιδιά ημεδαπών. Στη **Σλοβακία**, ομοίως, τα παιδιά που γεννιούνται στη χώρα εγγράφονται στα μητρώα του αρμόδιου Δήμου κατοικίας και πιστοποιητικά γέννησης εκδίδονται με τον ίδιο τρόπο για κάθε παιδί ανεξαρτήτως ιθαγένειας.

5. Προτάσεις της Αρχής

Συνεκτιμώντας τα παραπάνω, ο Συνήγορος του Πολίτη αντιλαμβάνεται ότι για την επίλυση των προβλημάτων που εκτέθηκαν παρίσταται μόνον εν μέρει αρκετή η κινητοποίηση της διοίκησης, ενώ τυχόν δραστικότερα μέτρα ανάγονται στην αρμοδιότητα του νομοθέτη.

Ειδικότερα, ήδη από την τελευταία Ετήσια Έκθεσή του (Μάρτιος 2007) ο Συνήγορος του Πολίτη έχει προτείνει τα εξής **βραχυπρόθεσμα μέτρα** με τα οποία θα μπορούσαν να αρθούν οι όροι πραγματικών διακρίσεων σε βάρος αλλοδαπών

ανηλίκων, ανεξάρτητα από τις κείμενες διατάξεις περί ανεκτής διάκρισης λόγω ιθαγένειας:

Πρώτον, έκδοση εγκυκλίου από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, με την οποία να διευκρινίζεται ότι, προκειμένου περί αλλοδαπών ανηλίκων, η ληξιαρχική πράξη γέννησης γίνεται δεκτή από όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες ως **έγγραφο ισοδύναμο προς το «πιστοποιητικό γέννησης»**, τουλάχιστον για όλες τις διαδικασίες που εμπíπτουν στην εκπαίδευση, κοινωνική προστασία και γενικότερα στην **άσκηση και απόλαυση δικαιωμάτων του παιδιού** όπως αυτά διέπονται από την ομώνυμη διεθνή σύμβαση (ν. 2101/92). Η υπέρτερη τυπική ισχύς της σύμβασης αυτής παρέχει επαρκή νομική κάλυψη για την ανατροπή τυχόν αντίθετων ή ανελαστικών ρυθμίσεων σε κοινούς νόμους.

Δεύτερον, δημιουργία **ειδικού «δημοτικού μητρώου αλλοδαπών μόνιμων κατοίκων»** στα τμήματα δημοτολογίου των δήμων. Η ίδρυση του νέου αυτού δημόσιου μητρώου θα πρέπει να συνοδευθεί από αναλυτική ρύθμιση των **προϋποθέσεων εγγραφής**, πιθανώς σε συνδυασμό με τον ειδικό εκλογικό κατάλογο ευρωπαίων πολιτών, με τις ληξιαρχικές εγγραφές γεννήσεων αλλοδαπών και με τις διαδικασίες αναγνώρισης του καθεστώτος μακράς διαμονής. Αντίστοιχα θα πρέπει να εξειδικευθούν οι περιπτώσεις **διαγραφής**, ούτως ώστε το μητρώο να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί προς καταστρατήγηση των όρων νομιμοποίησης της διαμονής.

Τέλος, θα πρέπει να ορισθεί γενικά ότι κατά τις συναλλαγές με τη διοίκηση η εγγραφή στο ως άνω μητρώο εξομοιώνεται με την εγγραφή σε δημοτολόγιο, **εκτός από τις περιπτώσεις όπου οι αντίστοιχες ουσιαστικές διατάξεις ρητώς περιορίζουν την εφαρμογή τους σε πρόσωπα με ελληνική ή ευρωπαϊκή ιθαγένεια**.

Μακροπρόθεσμα, ο νομοθέτης θα μπορούσε επί πλέον να εξετάσει ακόμη και το ενδεχόμενο τροποποίησης του Κώδικα Δήμων ώστε το ανωτέρω **«δημοτικό μητρώο αλλοδαπών μόνιμων κατοίκων» να ενσωματωθεί στα δημοτολόγια**, τα οποία να περιλαμβάνουν και μη έλληνες πολίτες εφόσον διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στον οικείο δήμο. Με τη ρύθμιση αυτή, θα διευκολυνθεί η προοπτική απόκτησης δικαιώματος μακράς διαμονής και η επιλεκτική εξομοίωση των δικαιούχων μακράς διαμονής με τους ημεδαπούς κατά την εκάστοτε κρίση του νομοθέτη, με σημαντική έκφανση αυτής της διαδικασίας το ενδεχόμενο συμμετοχής στις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές. Η ρύθμιση αυτή συμβαδίζει με την ενσωμάτωση και υλοποίηση της οδηγίας ΕΚ/109/2003 για καθεστώς μακράς διαμονής, η οποία προβλέπει την εξομοίωση, σε πλείστα πεδία, των δικαιωμάτων των πολιτών τρίτων χωρών προς εκείνα των πολιτών της Ένωσης.

Στα παραπάνω προτεινόμενα μέτρα εξαντλείται, επί του παρόντος, η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη ως προς την επίλυση του ειδικού ζητήματος της έκδοσης πιστοποιητικού γέννησης. Απομένει μια πληθώρα εκκρεμοτήτων που δεν συνάπτονται άμεσα με τη δημοτολογική κατάσταση, αλλά συνδέονται καίρια με το μείον ζήτημα της **ομαλής ένταξης** των παιδιών αλλοδαπών γονέων που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα ή μετανάστευσαν ανήλικα και ενηλικιώνονται σε αυτήν και με την **αποφυγή διακρίσεων** σε βάρος τους, όπως η προστασία από τη διοικητική

απέλαση και κράτηση και η ρητή εξαιρέση των δικαιωμάτων του παιδιού από την απαγόρευση συναλλαγής με δημόσιες υπηρεσίες, κ.ο.κ. Για τα θέματα αυτά ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ήδη διατυπώσει κατ' επανάληψη τις προτάσεις του που δυστυχώς δεν έχουν ακόμη γίνει αποδεκτές από τη διοίκηση.

Τέλος, ο Συνήγορος του Πολίτη,

- στο πλαίσιο των «*Κοινών Βασικών Αρχών για την Ένταξη των Μεταναστών*» που αποφάσισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Γκρόνινγκεν το 2004, και

- ενόψει της διακριτής ανάγκης να αναπτυχθούν ειδικές πολιτικές ένταξης για τους αλλοδαπούς υπηκόους που γεννήθηκαν στην Ελλάδα ή μετανάστευσαν ανήλικοι και ενηλικιώνονται σε αυτήν, ιδιαίτερα περνώντας μέσα από τις βαθμίδες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος,

ενθαρρύνει τη διοίκηση να προχωρήσει:

α) σε ευνοϊκότερες νομοθετικές ρυθμίσεις για την παραπάνω ομάδα, δυνατότητα που παρέχεται από τις κοινοτικές οδηγίες (πχ. για τη μακρά διαμονή μεταναστών). Επισημαίνεται ότι η δυνατότητα αυτή δεν είναι απλά μια προαιρετική επιλογή αλλά αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την ομαλή ενσωμάτωση στην έννομη τάξη του κάθε κράτους μέλους και για την αποτελεσματική και ουσιαστική υλοποίηση των οδηγιών.

β) σε επανεκτίμηση του νομοθετικού πλαισίου για την πολιτογράφηση, στην κατεύθυνση της διασφάλισης ειδικού σχετικού δικαιώματος υπέρ της δεύτερης τουλάχιστον γενεάς μεταναστών.

Τα ζητήματα αυτά εκφεύγουν από το στενό αντικείμενο της εν λόγω αναφοράς, άρα και της μεσολάβησης της Αρχής, ωστόσο συνδέονται άρρηκτα με τα προβλήματα που αυτή αναδεικνύει και τα οποία αντιμετωπίζει ένας μεγάλος αριθμός μόνιμων κατοίκων της χώρας που αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα της νέας γενιάς. Η σχετική συζήτηση και η δημόσια διαβούλευση είναι επιτακτική και ο Συνήγορος του Πολίτη είναι πρόθυμος να συμβάλει σε αυτήν με τις δυνάμεις του.